

Elli Heikkilä

FT, dosentti, Tutkimusjohtaja
Siirtolaisuusinstituutti
elli.heikkila@utu.fi

Maahanmuuttajanuorten koulutusvalinnat

Maahanmuuttajanuorten kohdalla koulu- maailma on yksi keskeinen paikka kotoutua ja löytää elämälleen suunta – mille alalle kouluttautua ja mikä kaikista mahdollisista aloista itseä juuri kiinnostaa. Mikä on koulun antama informaatio eri aloista, kun suuntaudutaan perusasteelta toiselle asteelle.

Nuorten maahanmuuttajien toisen asteen yhteishakuvaihtoihin vaikuttaa eniten nuorten oma kiinnostus koulutusalaan kohtaan. Suomen kielen taito on tärkein maahanmuuttajanuorten koulutuksellista siirtymää edesauttava tai estävä tekijä. Hyvä suomen kielen taito edistää nuorten koulu-suoriutumista, kaverisuhteiden muodostamista ja mahdollistaa hakeutumisen haluttuun toisen asteen koulutukseen. Heikosti suomen kieltä hallitsevat oppilaat eivät välttämättä hakeudu haluamaansa toisen asteen koulutukseen, koska eivät usko kielitaitonsa riittävän koulussa menestymiseen.

Nuorten yksilölliset koulutuspolut vaihtelevat paljon, johon vaikuttavat myös entinen koulutustausta ja motivointi. Esimerkiksi yksintulleilla pakolaisnuorilla on suuri motivaatio pärjätä elämässään, opinnoissaan ja työelämässään. Kun maahanmuuttajanuori tekee koulutusvalintoja juuri oppimallaan kielellä, ei voi olettaa, että hän olisi tietoinen koulutusjärjestelmän yksityiskohdista, koulutusvaihtoehtoista ja omista resursseistaan suhteessa koulutuksen vaatimuksiin. Kotoutumisprosessissa joustavat koulutusratkaisut ja yksilöllinen ohjaus ovat erittäin tärkeitä.

Nuoria voidaan tarkastella siltä pohjalta, miten he suhtautuvat tulevaisuuteen. Ensimmäisenä ovat nuoret, joille koulutus- ja

työuran rakentaminen on keskeistä. Toisena ovat nuoret, joille on tärkeää perhe-elämä ja nopea kiinnittyminen työmarkkinoille, ja kolmantena ovat nuoret, joilla ei ole jäsenyksiä tulevaisuuteen kytkeytyviä päämääriä.

Petri Niemen mukaan työelämää tutustuminen tulisi liittää tiiviimmin kunkin oppiaineen opetukseen. Työelämään tutustumisjakso on koulun ja elinkeinoelämän vakiintunut yhteistyömuoto, joka tarjoaa mahdollisuuden oppilaan elinpiiriin laajentamiseen. Hänen mukaansa koulu-yritys-yhteistyön käytänteitä sekä kaikkien opettajien osallistumista tähän ohjaustyöhön tulisi kehittää.

Lähteet

- Björklund, Krister (2014). "Haluun koulutusta, haluan työtä ja elämän Suomessa." Yksintulleiden alaikäisten pakolaisten kotoutuminen Varsinais-Suomessa. Tutkimuksia A 48. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
- Järvinen, Tero (1999). Peruskoulusta toisen asteen koulutukseen. Siirtymävaiheen kokemukset ja koulutusvalintojen taustatekijät oppilaiden kertomina. Annales Universitatis Turkuensis C 150. Turku: Turun yliopisto.
- Körkkö, Minna, Merja Paksuniemi, Sari Niemisalo ja Rauna Rahko-Ravanti (toim.) (2017). Opintie sujuvaksi Lapissa. Julkaisuja 6. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
- Niemi, Petri (2016). Ohjaus ja oppilaiden urapohdinta. Turkulaisten peruskoulun päätöluokkalaisten ohjauskokemukset urapohdinnan selittäjinä. Turun yliopiston julkaisuja C 423. Turku: Turun yliopisto.